

Natuurwandelaars vzw

HET SCHOONSELHOF, FORT 7 EN HET DOMEIN KLAVERBLAD • 3/8/2025 • INFO

Ons parcours: <https://www.routeyou.com/nl-be/route/view/15524808> - 9.5 km

Onze wandeling is deels gebaseerd op de wandeling het Geitenpad
Zie: <https://allewegenleidennaar.wordpress.com/wandelingen/het-geitenpad-in-wilrijk/>

Het Schoonselhof

is een parkbegraafplaats **die beschermd is als landschap en als monument**. Het wordt vaak het 'Antwerpse Père-Lachaise' genoemd vanwege de vele historische grafmonumenten en graven van beroemde personen zoals Paul Van Ostaijen, Ferre Grignard, Lode Craeybeckx, Willem Elsschot, Herman De Coninck, La Esterella, Julien Schoenaerts, Peter Benoit en Nonkel Bob. Je bezoekt er de militaire ereperken met onder andere de Commonwealth War Graves of wandelt in de prachtige Franse en Engelse tuinen aan het kasteel.

Het is een oase van rust. Met zijn uitbundig groen, vijvers en grachten is dit een aangenaam en 'levend' begraafpark. De bezoekers zijn zowel wandelaars die van het park en het funerair erfgoed genieten, als mensen die een overledene komen gedenken. Het park wordt ecologisch beheerd. Zo begrazen schapen de grachtkanten van het park tijdens de zomer.

Het Schoonselhof was oorspronkelijk een kasteeldomein. Het centrale deel rond het kasteel en vijver dateert uit de 18e eeuw. In 1911 kocht de Stad Antwerpen het domein om er een begraafplaats van te maken. Die keuze bleek uiteindelijk niet evident omdat het gebied gekenmerkt wordt door een hoge grondwatertafel en drijfzandlagen. Het netwerk van grachten en sloten, dat kenmerkend is voor het domein, was nodig om er te kunnen begraven. Die waterstructuur is voor allerlei fauna en flora interessant zoals libellen en amfibieën. De open graslanden worden op verschillende wijzen beheerd.

Veel meer info over het Schoonselhof vind je op <https://www.schoonselhof.be/>

Natuurgebied Fort 7

Het centrale deel van het fort is als natuurgebied beschermd en wordt beheerd door Natuurpunt. Dit deel is enkel onder begeleiding te bezoeken. Net als in Fort 8 vormt de combinatie van water, bos en open grasrijke delen een waardevolle habitat voor heel wat soorten. Hier zijn o.a. rapunzelklokje, de waterspitsmuis en ijsvogel aan te treffen.

Fort 7 is een onderdeel van de Brialmontgordel. In 1859 begon de bouw en het is voltooid in 1864. Het is gebouwd met fraai metselwerk en versieringen in natuursteen. Tijdens de tweede wereldoorlog diende het als munitieopslagplaats voor de Duitse Luftwaffe. Eind augustus 1944, vlak voor de bevrijding, kreeg de commandant van het fort, majoor Wilhelm Metzger, de opdracht om de aanwezige munitievoorraad op te blazen, zodat die niet in geallieerde handen zou vallen. Metzger, een overtuigde antinazi, wilde echter nutteloos bloedvergieten vermijden. In plaats daarvan gaf hij op 3 september 1944 bevel om alle aanwezige munitie in de gracht rondom het fort te droppen, om zo mensenlevens te sparen en de munitie onklaar te maken. Zo bleef het fort uitzonderlijk bewaard.

Kasteeldomein Klaverblad

Het gebied rond kasteel Klaverblad is het meest authentieke deel van het landschap en omvat nog steeds landbouwactiviteit. Hier zijn ook de oudste bossen aanwezig. Sommige delen dateren zelfs nog uit de 18e eeuw. De historische elementen, zoals de oude bossen, dreven en weilanden, zijn belangrijk als fourageerplek voor o.a. vleermuizen en als habitat voor soorten die op de rand leven tussen de besloten bossen en de open graslanden, zoals de oranjetipje vlinder. In de knotwilgen langs de Hollebeek, dieper in het gebied, huist de steenuil.

Het kasteel Klaverblad zelf was een hof van plaisantie, waarvan de eerste vermelding opklimt tot 1577. In de loop der eeuwen ging het goed over van de ene familie naar de andere. Meermaals verbouwd, onder meer in de periode 1678-1695 en in de 18de eeuw met rococo-elementen. In 1904 aangekocht door graaf Gonzague Moretus Plantin de Bouchout. Daarna is het oud gebouw gesloopt en vervangen door een kasteel in neo-Vlaamse renaissancestijl, naar een ontwerp van Eugène Geefs.

Het landschap gevormd door de domeinen 'Klaverblad' en 'Cleydael' en het 'Kasteel van Hemiksem' wordt begrensd door de Sint-Bernardsesteenweg in het noorden, het Schoonselhof en de industriezone Terbekehof in het oosten, de Vluchtenburgstraat in het zuiden en de bewoning van Hemiksem in het westen.

- Met dank aan onze gidsen Sonja Mollet en Kristien Hemmerechts •